

Seat No. : _____

SJ-140

September-2020

B.A., Sem.-VI

**CC-312 : Geography
(Political Geography)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

વિભાગ – I

ગમે તે ત્રણના જવાબ આપો :

1. રાજકીય ભૂગોળની વ્યાખ્યા આપી, તેના અભ્યાસના અભિગમો પૈકી ગમે તે એકની વિગતે ચર્ચા કરો. 14
2. રાજકીય ભૂગોળનું વિષયવસ્તુ સમજાવી, ભૂ-રાજકારણ અને રાજકીય ભૂગોળ વચ્ચેનો ભેદ સ્પષ્ટ કરો. 14
3. રાજ્યના ઉદ્ભવ અને વિકાસ પર અસર કરતાં પરિબલોમાં ભૌગોલિક પરિબલો વિગતે સમજાવો. 14
4. રાજ્યના નિર્માણ પર અસર કરતાં સામાજિક અને સાંસ્કૃતિક પરિબલો ચર્ચો. 14
5. રાષ્ટ્રના સ્થાન અને કદનું ભૂરાજકીય મહત્ત્વ સમજાવો. 14
6. સીમાઓ અને સરહદો વચ્ચેનો ભેદ સ્પષ્ટ કરી, સીમાઓનું વર્ગીકરણ આપો. 14
7. મેકિન્ડરની વૈશ્વિક વ્યૂહાત્મક વિચારધારાની સમીક્ષા કરો. 14
8. પર્યાવરણના ભૂરાજકીય પરિમાણ સમજાવો. 14

વિભાગ - II

9. નીચેનામાંથી ગમે તે આઠના જવાબ આપો :

8

- (1) 'ધી જીઓગ્રાફી ઓફ પીસ' પુસ્તકના લેખક _____ છે.
- (a) સ્પાર્દકમેન (b) હંબોલ્ટ
(c) ગાંધીજી (d) મેકિન્ડર
- (2) _____ ભૂરાજકારણના પિતા ગણાય છે.
- (a) હાઉસોફર (b) હંબોલ્ટ
(c) એલન સેમ્પલ (d) મેકિન્ડર
- (3) _____ દેશ એક દરિયાઈ સ્થાન ધરાવે છે.
- (a) બ્રાઝિલ (b) નેપાલ
(c) ભારત (d) ચીન
- (4) _____ સ્થાન રાજકીય દષ્ટિએ નબળું ગણાય છે.
- (a) બહુ દરિયાઈ (b) દરિયાઈ
(c) ભૂમિબંદીસ્ત (d) ઉપરમાંથી એકેય નહિ
- (5) દેશની સરહદે આવેલા અન્ય દેશના સંદર્ભે સ્થાનને _____ કહે છે.
- (a) વીસીનલ લોકેશન (b) ખંડીય સ્થાન
(c) દરિયાઈ સ્થાન (d) એક્સ ક્લેવ
- (6) _____ ભૂમિબંદીસ્ત દેશ છે.
- (a) નેપાળ (b) ચીલી
(c) ભારત (d) ફ્રાન્સ

- (7) એથનીક (સાંસ્કૃતિક) સીમા _____ ના આધારે નિશ્ચિત થાય છે.
- (a) સાંસ્કૃતિક તત્ત્વો (b) નદીઓ
(c) અક્ષાંશ અને રેખાંશ (d) જંગલો
- (8) યુ.એન.નો એજન્ડા-21 _____ સંદર્ભે છે.
- (a) સમાનતા (b) અવિરત વિકાસ
(c) સામાજિક ન્યાય (d) લૈંગિક સમાનતા
- (9) મેહાનના વિચારો _____ આધારિત છે.
- (a) સમુદ્ર શક્તિ (b) વાયુ શક્તિ
(c) જમીન શક્તિ (d) એકપણ નહિ
- (10) _____ એ હૃદય પ્રદેશનો સિદ્ધાંત પ્રતિપાદિત કર્યો.
- (a) મેકિન્ડર (b) સ્પાઈકમેન
(c) હાઉસોફર (d) ડી સેર્વસ્કી
- (11) મેકિન્ડરનો 'હૃદય પ્રદેશ' _____ પ્રક્ષેપની મહદૃથી નકશા પર દર્શાવાયો છે.
- (a) મોલવીડ (b) મર્કેટર
(c) બહુશંકુ (d) બોન
- (12) _____ માનતા હતા કે, "રાજ્ય એ જૈવિક એકમ છે."
- (a) રેટઝેલ (b) એરિસ્ટોટલ
(c) સુપાન (d) રીટર

(13) રેડ ક્લીફ લાઈન _____ જે જુદા પાડે છે.

- (a) ભારત – ચીન (b) ભારત – અફઘાનિસ્તાન
(c) ભારત – પાકિસ્તાન (d) ફ્રાન્સ – જર્મની

(14) _____ માં ભૌમિતિક સીમાઓ સામાન્ય રીતે જોવા મળે છે.

- (a) એશિયા (b) યુરોપ
(c) આફ્રિકા (d) ઉપરમાંથી એકેય નહિ

(15) _____ વિશ્વનો સૌથી નાનો દેશ છે.

- (a) માલદીવ (b) વેટીકન સીટી
(c) મકાઉ (d) બહરિન

(16) પરિવહન અને સંદેશાવ્યવહાર દેશમાં _____ પ્રદાન કરે છે.

- (a) દેશની એકતામાં (b) રાજકીય આંદોલનમાં
(c) ધાર્મિક ચળવળમાં (d) ઉપરમાંથી એકેય નહિ

Seat No. : _____

SJ-140

September-2020

B.A., Sem.-VI

**CC-312 : Geography
(Political Geography)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

PART – I

Attempt any **three** :

1. Define political geography and discuss any one of the approaches to the study of it, in detail. **14**
2. Explain the subject matter of political geography and differentiate between political geography and geopolitics. **14**
3. Explain geographical factors affecting the emergence and development of the state. **14**
4. Discuss : Socio-cultural factors responsible for the emergence of the state. **14**
5. Explain geopolitical importance of shape and size of the state. **14**
6. Differentiate between borders and boundaries, give classification of boundaries. **14**
7. Critically evaluate Mackinder's global strategic view point. **14**
8. Explain Geopolitical dimension of environment. **14**

PART – II

9. Attempt any **eight** :

8

- (1) _____ is the author of 'The Geography of Peace'.
- (a) Spykman (b) Humbolt
(c) Gandhiji (d) Mackinder
- (2) _____ is known as father of geopolitics.
- (a) Haushofer (b) Humbolt
(c) Allen Sample (d) Mackinder
- (3) _____ country has one sea location.
- (a) Brazil (b) Nepal
(c) India (d) China
- (4) _____ location is considered politically weak.
- (a) Multi Sea (b) Maritime
(c) Land locked (d) None of these
- (5) Location with reference to the states (country) on the border is called _____.
- (a) Vicinal location (b) Land locked
(c) Maritime (d) Ex Clave
- (6) _____ is land locked country.
- (a) Nepal (b) Chile
(c) India (d) France
- (7) Ethnic boundary is demarcated on the basis of _____.
- (a) Cultural elements (b) Rivers
(c) Longitude & Latitudes (d) Forests

- (8) Agenda 21 of U.N. deals with _____.
- (a) Equality (b) Sustainable development
(c) Social justice (d) Gender equality
- (9) Mehan's views are based on _____.
- (a) Sea power (b) Air power
(c) Land power (d) None of these
- (10) _____ propounded the theory of Heart land.
- (a) Mackinder (b) Spykman
(c) Haushofer (d) De Seversky
- (11) Mackinder's 'Heart land' is drawn on map with the help of _____ projection.
- (a) Mollweide (b) Mercator
(c) Polyconic (d) Bonne
- (12) _____ believed that state is an organic unit.
- (a) Ratzel (b) Aristotle
(c) Supan (d) Ritter
- (13) Redcliff line separates _____.
- (a) India – China (b) India – Afghanistan
(c) Pakistan – India (d) France – Germany
- (14) Geometrical boundaries are common in _____.
- (a) Asia (b) Europe
(c) Africa (d) None of above

(15) The smallest country of the world is _____.

- (a) Maldives
- (b) Vatican city
- (c) Macau
- (d) Bahrain

(16) Transportation and communication contribute towards _____.

- (a) Unity of the country
 - (b) Political Agitation
 - (c) Religious movement
 - (d) None of above
-